

การเสริมศักยภาพการประกอบกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการตามพระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ.2559
Empower potential to business of providing elderly services at recipient home of Health Business Establishment Act, B.E. 2559 (2016)

กฤติญา สุขเพิ่ม

คณะนิติรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

Kritiya Sukpern

Faculty of Law and Politics Rajabhat Roi et University

Email: qa.reru101@reru.ac.th

วันที่รับบทความ: 15 สิงหาคม 2568; วันแก้ไขบทความ 21 สิงหาคม 2568; วันที่ตอบรับบทความ: 22 สิงหาคม 2568

Received: August 15, 2025; Revised: August 21, 2025; Accepted: August 22, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีปัญหากับการเสริมศักยภาพการประกอบกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการตามพระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. สังเคราะห์แนวคิดทางกฎหมายและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการ 2. วิเคราะห์สภาพและขีดจำกัดเพื่อค้นหาปัจจัยที่เป็นอุปสรรคของการประกอบกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการ และ 3. เสนอแนวทางแก้ไขปัญหากฎหมายเพื่อใช้ในการกำหนดหลักเกณฑ์ทางกฎหมายต่อการเสริมศักยภาพของการประกอบกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการรวมทั้งมีมาตรการกำกับกับการดำเนินงานและตรวจสอบผลการดำเนินงานของการประกอบกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth interview) กับองค์กรภาครัฐที่มีอำนาจหน้าที่ต่อการประกอบกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการ และศึกษาโดยใช้การสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยมีผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มจำนวน 4 กลุ่ม รวม 50 คน ได้แก่ กลุ่มที่ 1 นักวิชาการสาธารณสุขจังหวัด/อำเภอกลุ่มผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น หัวหน้าส่วนงานนิติกร กลุ่มที่ 3 นักวิชาการด้านการสาธารณสุข และกลุ่มที่ 4 ผู้ประกอบการธุรกิจดูแลผู้สูงอายุ ผู้ให้บริการผู้รับบริการ โดยมีวิธีการคัดเลือกจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย ผลการศึกษาพบปัญหาการปฏิบัติหน้าที่ต่อการควบคุมและติดตามผลการดำเนินงาน ดังนั้นจึงควรพัฒนาศักยภาพการประกอบกิจการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการและบูรณาการทำงานร่วมกันขององค์กรภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อให้การประกอบกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ : การเสริมศักยภาพ; กิจการดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน; พระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559

Abstract

This research addresses issues related to enhancing the capacity of home-based elderly care service businesses under the Health Establishment Act B.E. 2559 (2016). The objectives of the study are:1. Synthesize legal concepts and relevant laws concerning the

operation of home-based elderly care services; 2. Analyze the current situation and limitations in order to identify factors that hinder the operation of such services; and 3. Propose legal solutions and recommendations for establishing legal criteria to enhance the capacity of home-based elderly care service businesses, including regulatory and monitoring measures. The research employed in-depth interviews with government agencies responsible for overseeing home-based elderly care services and conducted focus group discussions with 4 groups, totaling 50 participants. These included: Group 1: Provincial/District public health academics, local administrators, and local council members; Group 2: Heads of departments and legal officers; Group 3: Public health experts; and Group 4: Elderly care business operators, service providers, and service recipients. The study found issues in the execution of duties related to supervision and monitoring of operations. Therefore, it is recommended to develop the capacity of home-based elderly care service businesses and to integrate efforts between the public and private sectors to improve the efficiency of such services.

Keywords: Empower Potential; Business of Providing Elderly Services at Recipient Home; Health Business Establishment Act, B.e. 2559 (2016)

บทนำ

ในปี พ.ศ. 2564 สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย มีประชากรผู้สูงอายุสูงถึงร้อยละ 18.7 ของจำนวนประชากรไทยทั้งประเทศ และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นของประชากรผู้สูงอายุ ร้อยละ 3.6 ต่อปี ซึ่งตามการคาดประมาณการประชากรประเทศไทยของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ(สศช.) (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2562) คาดว่าในปี พ.ศ.2578 ประเทศไทยเข้าสู่สังคมสูงอายุระดับสุดยอด (Super – Aging Society) จะมีประชากรผู้สูงอายุสูงถึงร้อยละ 28.55 ของประชากรทั้งประเทศและสัดส่วนผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันพบว่ามีครัวเรือนเกือบครึ่งที่มีผู้สูงอายุอาศัยอยู่ในครัวเรือน แต่ในขณะเดียวกันก็พบว่าสัดส่วนผู้สูงอายุที่อยู่ลำพังคนเดียวและอยู่ลำพังกับผู้สูงอายุด้วยกันมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างชัดเจน แนวโน้มดังกล่าวชี้ให้เห็นถึงความต้องการด้านบริการและการดูแลที่บ้านและในชุมชนที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้สูงอายุที่ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ รวมถึงการสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ที่จะเอื้อให้ผู้สูงอายุที่ยังมีร่างกายแข็งแรงสามารถอยู่ได้ด้วยตัวเอง จากรายงานสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย หรือทีดีอาร์ไอ (TDRI) ได้เผยแพร่รายงานธุรกิจดูแลผู้สูงอายุไทย พบว่าแนวโน้มการเพิ่มขึ้นของจำนวนผู้สูงอายุสะท้อนให้เห็นถึงโอกาสการเติบโตของธุรกิจการดูแลผู้สูงอายุในประเทศไทย เนื่องจากปัจจุบันสมาชิกครอบครัวส่วนมากทำงานนอกบ้านทำให้ไม่สามารถดูแลผู้สูงอายุได้ด้วยตนเองหรือพึ่งพาการดูแลจากคนในครอบครัวเป็นหลักได้ เช่นในอดีต ฉะนั้นหลายครอบครัวจึงเลือกใช้บริการการดูแลผู้สูงอายุที่มีรูปแบบหลากหลายในการให้บริการอยู่ในสังคมปัจจุบันเช่น บ้านพักผู้สูงอายุ สถานดูแลผู้สูงอายุรายวัน บริการดูแลผู้สูงอายุตามบ้าน ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิต ผู้สูงอายุ เป็นต้น โดยปัจจุบันธุรกิจดูแลผู้สูงอายุในประเทศไทย ส่วนมากยังเป็นธุรกิจขนาดเล็ก แต่ก็มีโอกาสและความน่าสนใจในการลงทุน เนื่องจากมีตลาดรองรับขนาดใหญ่ทั้งจากการเพิ่มขึ้นของจำนวนผู้สูงอายุภายในประเทศ และกลุ่มผู้สูงอายุจากต่างประเทศอันเป็นผลมาจากศักยภาพของธุรกิจ การท่องเที่ยว

รวมทั้งธุรกิจการแพทย์ของไทยดึงดูดผู้สูงอายุจากต่างประเทศให้เข้ามาได้เป็นจำนวนมาก และข้อมูลจดทะเบียนต่อกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ ในปี พ.ศ.2559 ระบุว่าผู้ประกอบการเป็นสถานดูแลผู้สูงอายุทั้งหมด 800 ราย เป็นการจดทะเบียนโดยบุคคลธรรมดาจำนวน 631 ราย และจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลจำนวน 169 ราย แม้ในภาพรวมดูเหมือนว่าธุรกิจดูแลผู้สูงอายุเป็นจำนวนมาก แต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของการให้บริการพบว่าผู้ประกอบการแต่ละรายมีลักษณะของบริการและกลุ่มลูกค้าแตกต่างกันออกไป ธุรกิจบริการส่งผู้ดูแลไปดูแลผู้สูงอายุที่บ้านเป็นธุรกิจที่มีศักยภาพในการขยายตัว และเป็นธุรกิจที่ต้องการองค์ความรู้ เทคโนโลยีและเงินลงทุนสูง โดยธุรกิจดังกล่าวนิยมเนื่องจากผู้สูงอายุต้องการพักอาศัยที่บ้านมากกว่าการไปอยู่ในสถานดูแลผู้สูงอายุ ประกอบกับค่าใช้จ่ายรายเดือนที่ต่ำกว่าค่าบริการของสถานดูแลผู้สูงอายุ ดังนั้นธุรกิจดูแลผู้สูงอายุที่บ้านจึงเป็นทางเลือกที่ดีของผู้สูงอายุเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุในสังคมไทยที่นิยมอยู่บ้าน โดยมีแนวโน้มพัฒนารูปแบบการให้บริการครอบคลุมมากขึ้นตั้งแต่การช่วยเหลือในชีวิตประจำวัน ดูแลสุขภาพและพยาบาล รอบด้านตลอดจนการดูแลครบวงจรแบบบูรณาการโดยปัจจัยสำคัญของการดำเนินธุรกิจบริการดูแลผู้สูงอายุตามบ้านจะอยู่ที่ระบบบริหารจัดการและบุคลากรเป็นหลักต่างจากบริการสถานดูแลผู้สูงอายุที่จำเป็นต้องลงทุนในที่ดินหรืออาคาร ซึ่งบุคคลต่างด้าวไม่สามารถครอบครองได้หรือบริการสถานบริบาล ที่มีบริการด้านการแพทย์ ซึ่งมีเงื่อนไขกำหนดคุณสมบัติของผู้ขอรับใบอนุญาตให้ประกอบกิจการ สถานพยาบาลต้องมีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย ซึ่งเป็นอุปสรรคสำหรับนักลงทุนต่างชาติ (คู่มือแนวทางการปฏิบัติตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง มาตรการควบคุมกำกับดูแลการประกอบกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการ พ.ศ.2564, 2568: 7)

จากความต้องการของผู้รับบริการที่ให้ธุรกิจดูแลผู้สูงอายุส่งผลการประกอบธุรกิจที่ต้องได้รับการเสริมศักยภาพต่อการประกอบกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการตามพระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ.2559 ซึ่งมาตรฐานการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านอันจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพของการให้บริการและอาจก่ออันตรายต่อผู้สูงอายุที่รับบริการได้ อีกทั้งพระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ.2559 ได้ถ่ายโอนอำนาจต่อการรับคำขอรับใบอนุญาตการประกอบกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตที่ผู้ดำเนินการประกอบกิจการในเขตท้องถิ่นนั้น ซึ่งในประเด็นปัญหาด้านกฎหมายที่ยังไม่ครอบคลุมการดำเนินงาน เช่น การกำหนดคุณสมบัติของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจธุรกิจดูแลผู้สูงอายุไม่ว่าจะเป็นผู้ดำเนินการ ผู้ให้บริการ ซึ่งในมิติประเด็นปัญหาทางข้อเท็จจริงผู้ประกอบการดูแลผู้สูงอายุจัดตั้งเป็นนิติบุคคลซึ่งทำให้เกิดความน่าเชื่อถือและได้รับความไว้วางใจแก่ผู้รับบริการในด้านคุณภาพการให้บริการ แต่ในทางตรงกันข้ามบทบัญญัติทางกฎหมายกลับให้บุคคลธรรมดาเป็นผู้ประกอบกิจการหรือผู้ให้บริการ แสดงให้เห็นได้ว่าบทบัญญัติทางกฎหมายที่เกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน อีกทั้งหน้าที่ปฏิบัติเกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุยังไม่มีมาตรการป้องกันอันตรายต่อสุขภาพ การขาดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการพิจารณาคำขอใบอนุญาตของผู้ดำเนินการ ผู้ให้บริการ การต่อใบอนุญาต การกำกับติดตามขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การรายงานผลการดำเนินการของผู้ดำเนินการและผู้ให้บริการตามบทบัญญัติทางกฎหมายยังไม่มีที่เหมาะสมเพื่อให้เป็นมาตรการควบคุม การดำเนินกิจการดูแลผู้สูงอายุ อีกทั้งยังไม่มีแนวทางที่ชัดเจนเพื่อใช้เป็นขอบเขตด้านต่างๆ ในข้อตกลงระหว่างผู้ประกอบการกิจการดูแลผู้สูงอายุกับผู้รับบริการ และข้อตกลงระหว่างผู้ประกอบการกิจการดูแลผู้สูงอายุกับผู้ให้บริการที่เป็นลูกจ้างของผู้ประกอบการกิจการดูแลผู้สูงอายุ

ดังนั้น ผู้ศึกษาต้องการสังเคราะห์แนวคิดทางกฎหมายและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการ ให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการ ตลอดจนวิเคราะห์สภาพและขีดจำกัดเพื่อค้นหาปัจจัยที่เป็นอุปสรรคของการประกอบกิจการ ให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการ จนนำไปสู่การเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาทางกฎหมายเพื่อใช้ในการกำหนดหลักเกณฑ์ทางกฎหมายต่อการเสริมศักยภาพของการประกอบกิจการ ให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการ รวมทั้งมีมาตรการกำกับกับการดำเนินงานและตรวจสอบผลการดำเนินงานของการประกอบกิจการ ให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสังเคราะห์แนวคิดทางกฎหมายและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการ ให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการ
2. เพื่อวิเคราะห์สภาพและขีดจำกัดเพื่อค้นหาปัจจัยที่เป็นอุปสรรคของการประกอบกิจการ ให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการ
3. เพื่อเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาทางกฎหมายเพื่อใช้ในการกำหนดหลักเกณฑ์ทางกฎหมายต่อการเสริมศักยภาพของการประกอบกิจการ ให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการ รวมทั้งมีมาตรการกำกับการดำเนินงานและตรวจสอบผลการดำเนินงานของการประกอบกิจการ ให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการ

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้เป็นศึกษาแนวคิดต่อการประกอบกิจการ ให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการ ตามพระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ.2559 โดยวิเคราะห์ข้อมูลจากการรวบรวมข้อมูลทางด้านเอกสารต่างๆ ทั้งตัวบทกฎหมาย ข้อบังคับระเบียบปฏิบัติและเอกสารที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นงานวิจัยวิทยานิพนธ์วารสาร บทความ ความเห็นของนักวิชาการแล้วนำมาวิเคราะห์เรียบเรียงและอ้างอิงประกอบเนื้อหาจนได้ข้อสรุปและข้อเสนอแนะเพื่อหาแนวปฏิบัติที่เหมาะสมในการเสริมศักยภาพของการประกอบกิจการ ให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการ

วิธีดำเนินการวิจัย

ส่วนที่ 1 ทำการศึกษาโดยการค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารข้อมูลต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้ว (Documentary Research) ไม่ว่าจะเป็นจากหนังสือและบทความ เอกสารทางวิชาการต่าง ๆ ทั้งที่ปรากฏในรูปของเอกสารและข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนที่ 1 จะวิเคราะห์และนำเสนอประเด็นดังต่อไปนี้

1. แนวความคิดการประกอบกิจการ ให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการ
2. มาตรการทางกฎหมายและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการ ให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการ
3. ข้อเสนอแนะแนวทางการประกอบกิจการ ให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการ

ส่วนที่ 2 ทำการศึกษาโดยการแสวงหาข้อเท็จจริงจากสถานการณ์ (Fact Research) ในกรณีที่ไม่สามารถหาข้อมูลด้วยวิธีการข้างต้นได้หรือในกรณีข้อมูลไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth interview) กับองค์กรภาครัฐที่เกี่ยวข้อง โดยมีประเด็นในการสัมภาษณ์ ดังนี้

1. อำนาจหน้าที่และกลไกการปฏิบัติตามหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ
2. ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการประกอบกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการ
3. เสนอแนะแนวทางการประกอบกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการ

ส่วนที่ 3 ศึกษาโดยใช้การสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยมีผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มจำนวน 4 กลุ่มได้แก่ (รวม 50 คน) โดยพิจารณาจากผู้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการ

กลุ่มที่ 1 นักวิชาการสาธารณสุขจังหวัด/อำเภอ จำนวน 10 คน

กลุ่มที่ 2 ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น หัวหน้าส่วนงาน นักวิชาการสาธารณสุข นิติกร จำนวน 10 คน

กลุ่มที่ 3 นักวิชาการด้านการสาธารณสุข จำนวน 10 คน

กลุ่มที่ 4 ผู้ประกอบการธุรกิจดูแลผู้สูงอายุ ผู้ให้บริการ ผู้รับบริการ จำนวน 20 คน

การเก็บรวบรวมและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยนี้ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ แล้วนำข้อมูลมาเรียบเรียงให้เป็นระบบโดยมีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการตีความสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย ซึ่งได้จากการสังเกตและการสัมภาษณ์ที่จัดบันทึกไว้จากสิ่งที่เป็นรูปธรรมจากพื้นที่ศึกษา และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาจากข้อมูลซึ่งได้จากการศึกษาเอกสาร ตรวจสอบข้อมูลและผลการวิเคราะห์โดยคณะผู้วิจัย

ผลการวิจัย

การประกอบกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการมีกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

1. พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ.2546 (ราชกิจจานุเบกษา, พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ.2546,2546) บทบัญญัติทางกฎหมายได้ถูกตราขึ้นมาด้วยเหตุผลหลักเนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 54 ที่ให้อยู่ในขณะนั้นได้กำหนดเกี่ยวกับสิทธิผู้สูงอายุให้มีสิทธิได้รับความช่วยเหลือจากรัฐ ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติและเพื่อให้ได้กฎหมายที่ครอบคลุมทุกด้านสำหรับผู้สูงอายุ ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานเกี่ยวกับการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนต่อสิทธิและประโยชน์ของผู้สูงอายุเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยจึงได้มีการตราพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 โดยสิทธิของผู้สูงอายุครอบคลุมการบริหารและการให้บริการ ซึ่งได้มีการกำหนดองค์กรขึ้นมา เพื่อทำหน้าที่ในการกำกับด้านนโยบาย คือ คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ (กผส.) ส่วนในด้านบริการผู้สูงอายุ มีการให้หน่วยงานของรัฐ หน่วยงานเอกชน หน่วยงานในส่วนท้องถิ่นและองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุได้ประสานความร่วมมือกัน ทั้งนี้พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ.2546 ได้กำหนดให้มีกองทุนผู้สูงอายุและการให้สิทธิและประโยชน์แก่ผู้สูงอายุซึ่งได้กำหนดไว้ในมาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ.2546 ที่ได้กำหนดสิทธิและประโยชน์ของผู้สูงอายุที่ได้รับการคุ้มครอง ส่งเสริม และสนับสนุนในด้านต่าง ๆ อันได้แก่ ด้านการบริการทางการแพทย์และสาธารณสุขที่จัดไว้โดยให้ความสะดวกและรวดเร็วแก่ผู้สูงอายุเป็นกรณีพิเศษ ด้านข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต ด้านการประกอบอาชีพหรือฝึกอาชีพที่เหมาะสม ด้านการพัฒนาตนเองและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม การรวมกลุ่มใน

ลักษณะเครือข่ายหรือชุมชน ด้านการอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยโดยตรงแก่ผู้สูงอายุในอาคารสถานที่ยานพาหนะหรือการบริการสาธารณะอื่น ด้านการช่วยเหลือด้านค่าโดยสารยานพาหนะตามความเหมาะสม และด้านการยกเว้นค่าเช่าสถานที่ของรัฐ ซึ่งสิทธิดังกล่าวที่กล่าวมาข้างต้นนั้นเป็นสิทธิของผู้สูงอายุที่มุ่งเน้นในการพัฒนาด้านร่างกาย และด้านจิตใจของผู้สูงอายุ

2. พระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559 (ราชกิจจานุเบกษา, พระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559, 2559) เหตุผลในการประกาศใช้คือโดยที่กิจการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพเป็นกิจการด้านบริการที่สร้างงานและรายได้แก่ประเทศเป็นจำนวนมาก และเป็นกิจการที่ได้รับความเชื่อมั่นจากผู้รับบริการทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศมายาวนาน จึงมีผู้ประกอบกิจการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพเพิ่มมากขึ้นในแต่ละปีแต่ปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายกำกับดูแลการดำเนินกิจการนั้นเป็นการเฉพาะผู้ประกอบกิจการ ผู้ดำเนินการ และผู้ให้บริการจำนวนมากขาดความรู้และทักษะในการประกอบกิจการและการให้บริการของสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ ส่วนใหญ่ไม่ได้มาตรฐาน และส่งผลกระทบต่อสุขภาพ ร่างกาย หรือจิตใจของผู้รับบริการ ประกอบกับมีผู้ใช้คำว่าสถานประกอบการเพื่อสุขภาพเพื่อประกอบกิจการแฝง อย่างอื่นอันส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของผู้รับบริการชาวไทยและชาวต่างประเทศที่มีต่อกิจการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ สมควรมีกฎหมายที่กำกับดูแลการประกอบกิจการสถานประกอบการ เพื่อสุขภาพขึ้นเป็นการเฉพาะเพื่อให้การดำเนินกิจการดังกล่าวเป็นไปอย่างมีมาตรฐานอันเป็นการส่งเสริมสุขภาพของประชาชน และคุ้มครองผู้บริโภค จากพระราชบัญญัติดังกล่าวทำให้กฎหมายว่าด้วยสถานประกอบการเพื่อสุขภาพเป็นกฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาควบคุมกำกับมาตรฐานสถานประกอบการเพื่อสุขภาพให้มีคุณภาพมาตรฐานเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภคด้านการบริการสุขภาพซึ่งประกอบไปด้วยกิจการสปา กิจการนวดเพื่อสุขภาพและเสริมความงามและปัจจุบันได้มีการออกกฎกระทรวงกำหนดให้กิจการการดูแลผู้สูงอายุหรือผู้มีภาวะพึ่งพิงเป็นอีกประเภทหนึ่งของกิจการภายใต้พระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพเพื่อให้กิจการดังกล่าวดำเนินการให้ได้มาตรฐานโดยควบคุมตั้งแต่ผู้ประกอบกิจการ ผู้ดำเนินการวิธีการให้บริการที่มีคุณภาพทั้งเครื่องมืออุปกรณ์และผู้ให้บริการที่ได้รับการอบรมตามมาตรฐาน ส่งผลให้การให้บริการของสถานประกอบการเพื่อสุขภาพดำเนินการเป็นไปอย่างมีคุณภาพมาตรฐานอันเป็นการคุ้มครองผู้บริโภคต่อไป โดยมีหัวข้อที่จะศึกษาดังนี้

(1) ความหมายสถานประกอบการเพื่อสุขภาพตามพระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559 ได้แก่ 1) กิจการสปา อันได้แก่ บริการที่เกี่ยวกับการดูแลและเสริมสร้างสุขภาพโดยวิธีการบำบัดด้วยน้ำและการนวดร่างกายเป็นหลัก ประกอบกับบริการอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง เว้นแต่เป็นการดำเนินการในสถานพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาล หรือการอาบน้ำ นวดหรืออบตัวที่เป็นการให้บริการในสถานอาบน้ำ นวด หรืออบตัวตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ 2) กิจการนวดเพื่อสุขภาพหรือเพื่อเสริมความงาม เว้นแต่การนวดเพื่อสุขภาพหรือเพื่อเสริมความงามในสถานพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาลหรือในหน่วยบริการสาธารณสุขของหน่วยงานของรัฐหรือการนวดที่เป็นการให้บริการในสถานอาบน้ำ นวด หรืออบตัวตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ 3) กิจการอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งปัจจุบันมีกฎกระทรวงกำหนดให้กิจการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการเป็นกิจการอื่นในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพตามมาตรการในการควบคุมกำกับดูแลการประกอบกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการ พ.ศ. 2564

(2) ขอบเขตการควบคุมการประกอบกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการ มาตรการในการควบคุมกำกับดูแลการประกอบกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการ พ.ศ. 2564 มีวัตถุประสงค์คือ (คู่มือแนวทางปฏิบัติตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง มาตรการควบคุม กำกับดูแลการประกอบกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการ พ.ศ.2564 สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, 2566) 1) เพื่อควบคุมมาตรฐานผู้ดำเนินการและผู้ให้บริการ 2) คุ้มครองผู้รับบริการที่เป็นผู้สูงอายุโดยผู้สูงอายุจะได้รับการปกป้อง คุ้มครองตามกฎหมาย มีมาตรการป้องกันอันตรายต่อสุขภาพ ไม่ให้ผู้สูงอายุได้รับผลกระทบทางสุขภาพและมีความปลอดภัยจากการรับบริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน 3) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหลักเกณฑ์มาตรการในการควบคุมกำกับดูแลการประกอบกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการในเขตพื้นที่ รวมทั้งเป็นการยกระดับมาตรฐานการประกอบกิจการการปฏิบัติตามมาตรการควบคุมกำกับดูแลการประกอบกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการนั้น บุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องทำความเข้าใจ ความหมายและสาระของคำว่าขอบเขตของมาตรการอย่างถูกต้องสามารถเข้าในบทบาทภารกิจดำเนินการดังกล่าวอยู่ภายใต้ขอบเขตของมาตรการในการควบคุมกำกับดูแลการประกอบกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการ พ.ศ. 2564

(3) บุคคลที่เกี่ยวข้องในการประกอบกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการ โดยที่ปัจจุบันการประกอบกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการขยายตัวอย่างรวดเร็วตามสภาพของสถานการณ์ด้านสุขอนามัยและการเปลี่ยนแปลงของสังคมผู้สูงอายุจำเป็นต้องกำกับดูแลเพื่อป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพที่อาจเกิดขึ้นจากการประกอบกิจการดังกล่าวรวมทั้งเป็นการยกระดับมาตรฐานการประกอบกิจการให้ถูกสุขลักษณะอนามัยและเกิดความปลอดภัยกับผู้สูงอายุสมควรกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการสำหรับการประกอบกิจการดังกล่าว อาศัยอำนาจตามความในข้อ 4 ของกฎกระทรวงควบคุมสถานประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. 2560 โดยการประกอบกิจการ หมายความว่า การประกอบกิจการที่ให้บริการส่งผู้ให้บริการไปดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการซึ่งมีบุคคลที่เกี่ยวข้องในการประกอบกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการตามข้อ 3 ของประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง มาตรการควบคุมกำกับดูแลการประกอบกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการ พ.ศ.2564 ดังนี้ (ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง มาตรการควบคุมกำกับดูแลการประกอบกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการ พ.ศ.2564, 2564)

1. ผู้ดำเนินการกิจการ หมายความว่า เจ้าของผู้จัดการ หรือผู้รับผิดชอบในการดำเนินการของการประกอบกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน
2. ผู้ให้บริการ หมายความว่า ผู้ที่ทำหน้าที่ให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่รับบริการที่บ้าน
3. ผู้รับบริการ หมายความว่า ผู้ว่าจ้าง หรือผู้สูงอายุที่รับบริการจากการประกอบกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน

(4) คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ดำเนินการตามข้อ 5 ของประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง มาตรการควบคุมกำกับดูแลการประกอบกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการ พ.ศ.2564 (ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง มาตรการควบคุมกำกับดูแลการประกอบกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการ พ.ศ.2564, 2564) หากผู้ใดประสงค์จะดำเนินการเพื่อให้บริการต้องยื่นขอรับใบอนุญาตการประกอบกิจการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตที่ผู้ดำเนินการประกอบกิจการในเขตท้องถิ่นนั้นตาม

ข้อ 4 ของประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง มาตรการควบคุมกำกับดูแลการประกอบกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการ พ.ศ.2564 ดังนี้

- 1) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์
- 2) ไม่เป็นผู้เจ็บป่วยด้วยโรคติดต่ออันตรายตามกฎหมายว่าด้วยโรคติดต่อโรคพิษสุราเรื้อรัง หรือติดยาเสพติดให้โทษ
- 3) ไม่เป็นผู้มีร่างกายทุพพลภาพไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ไร้ความสามารถ หรือจิตฟั่นเฟือน ไม่สมประกอบ

- 4) ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี
- 5) ไม่เป็นผู้เคยต้องคำพิพากษาในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติด ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม การค้าประเวณี หรือความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

6) ต้องมีความรู้หรือประสบการณ์เกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุ และต้องผ่านการอบรมเกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุที่กรมอนามัยรับรอง

(5) คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ให้บริการตามข้อ 6 ของประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง มาตรการควบคุมกำกับดูแลการประกอบกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการ พ.ศ.2564 (ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง มาตรการควบคุมกำกับดูแลการประกอบกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการ พ.ศ.2564,2564)

- 1) มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์
- 2) ไม่เป็นผู้เจ็บป่วยด้วยโรคติดต่ออันตรายตามกฎหมายว่าด้วยโรคติดต่อ โรคพิษสุราเรื้อรัง หรือติดยาเสพติดให้โทษ
- 3) ไม่เป็นผู้มีร่างกายทุพพลภาพไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ไร้ความสามารถ หรือจิตฟั่นเฟือน ไม่สมประกอบ

- 4) ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี
- 5) ไม่เป็นผู้เคยต้องโทษในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติด หรือความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม การค้าประเวณี เว้นแต่ได้พ้นโทษมาแล้วไม่น้อยกว่าสองปี

6) ต้องมีความรู้หรือประสบการณ์เกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุ และต้องผ่านการอบรมเกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุที่กรมอนามัยรับรอง

(6) หน้าที่ของผู้ดำเนินกิจการตามข้อ 7 ของประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง มาตรการควบคุมกำกับดูแลการประกอบกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการ พ.ศ.2564 (ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง มาตรการควบคุมกำกับดูแลการประกอบกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการ พ.ศ.2564,2564)

- 1) แสดงใบอนุญาตประกอบกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านไว้ในที่เปิดเผยและเห็นได้ง่าย
- 2) ต้องมีสถานที่อำนวยความสะดวกสำหรับการดำเนินกิจการ และการติดต่อของผู้รับบริการ

3) ต้องจัดทำและรวบรวมข้อมูลทะเบียนรายชื่อผู้ให้บริการตามแบบทะเบียนบัญชีรายชื่อ (ผส.1) ประวัติผู้รับบริการตามแบบทะเบียนประวัติ (ผส.2) สรุปผลการดำเนินงานการให้บริการ ตามแบบสรุปผล (ผส.3) แบบทำัยประกาศนี้ ทั้งนี้ ห้ามนำข้อมูลส่วนบุคคลของผู้รับบริการไปเปิดเผยโดยผิดกฎหมาย

4) จัดให้มีการอบรมการปฏิบัติงานเบื้องต้นให้แก่ผู้ให้บริการและระบบกำกับติดตาม ตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้ให้บริการ

5) จัดส่งผู้ให้บริการไปดูแลผู้สูงอายุที่บ้านและประเมินความต้องการการดูแลของผู้รับบริการ เป็นรายบุคคลและมีการติดตามการให้บริการเป็นระยะ

6) จัดให้มีระบบการให้คำปรึกษาแนะนำแก่ผู้ให้บริการ กรณีผู้ให้บริการประสบปัญหาในการดูแลผู้สูงอายุ

7) จัดให้มีระบบการส่งต่อ และวิธีการให้คำปรึกษาแนะนำในกรณีมีเหตุฉุกเฉินเกิดขึ้นกับผู้สูงอายุ

8) ในกรณีที่ผู้ให้บริการไม่สามารถปฏิบัติงานได้ ต้องจัดหาผู้ให้บริการมาทำหน้าที่แทนเพื่อให้การดูแลผู้สูงอายุเป็นไปอย่างต่อเนื่อง

(7) หน้าที่ของผู้ให้บริการตามข้อ 8 ของประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง มาตรการควบคุมกำกับดูแลการประกอบกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการ พ.ศ.2564 (ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง มาตรการควบคุมกำกับดูแลการประกอบกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการ พ.ศ.2564,2564)

1) ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพเบื้องต้น การจัดอาหารให้มีคุณค่าทางโภชนาการ และถูกหลักสุขาภิบาลอาหาร รวมถึงการดูแลการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน ตามเกณฑ์มาตรฐานการดูแล ผู้สูงอายุ

2) ประเมินและบันทึกผลการให้บริการดูแลผู้สูงอายุ ตามแบบรายงานผลการให้บริการ (ผส.4) แบบทำัยประกาศนี้

3) การให้บริการผู้ให้บริการต้องกระทำด้วยความเต็มใจ คำนึงถึงความเป็นส่วนตัว ศักดิ์ศรี ความเป็นมนุษย์ ความต้องการและความเต็มใจของผู้รับบริการ

4) กรณีผู้รับบริการต้องใช้เวลาหรืออุปกรณ์สุขภาพประจำตัว ผู้ให้บริการต้องดูแลตามมาตรฐานการใช้ยาหรืออุปกรณ์สุขภาพที่ผ่านการพิจารณาจากแพทย์ผู้ดูแล

5) ต้องจัดการและให้คำแนะนำการจัดการมูลฝอยทั่วไปและมูลฝอยติดเชื้อรวมถึงสิ่งปฏิกูลที่เกิดจากผู้สูงอายุให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ

6) กรณีเกิดการเจ็บป่วยหรือบาดเจ็บเกิดขึ้นกับผู้สูงอายุให้ผู้ให้บริการแจ้งผู้ดูแลผู้สูงอายุ เจ้าของบ้าน หรือญาติของผู้รับบริการแล้วแต่กรณี รวมทั้งให้ขอคำปรึกษาแนะนำตามระบบที่ผู้ดำเนินการ กำหนดไว้ในกรณีการเจ็บป่วยหรือบาดเจ็บตามวรรคหนึ่งเป็นเหตุฉุกเฉินซึ่งมีความจำเป็นต้องได้รับการรักษาอย่างเร่งด่วนให้นำผู้สูงอายุส่งตัวเข้ารับการรักษาที่สถานพยาบาลโดยเร็วที่สุด และให้แจ้งผู้ดูแลผู้สูงอายุ เจ้าของบ้าน หรือญาติของผู้รับบริการแล้วแต่กรณี และผู้ดำเนินการโดยเร็วที่สุด

(8) ขั้นตอนการออกใบอนุญาตการประกอบกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุการประกอบการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการอาศัยอำนาจตามความในข้อ 4ของกฎกระทรวงควบคุมสถานประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. 2560 กำหนดให้สถานประกอบกิจการต้องมีมาตรการในการควบคุมกำกับดูแลกิจการหรือการดำเนินการในเรื่องที่เป็นรายละเอียดทางด้านเทคนิควิชาการหรือเป็นเรื่องที่ต้องมีการเปลี่ยนแปลงรวดเร็วตามสภาพสังคมให้สถานประกอบกิจการนั้นปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรี

ประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการและประกาศในราชกิจจานุเบกษาซึ่งการประกอบการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการเป็นกิจการที่ต้องให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการอนุญาต การประกอบกิจการตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535 ได้อย่างถูกต้องแบ่งเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะเตรียมการ ระยะดำเนินการ และระยะติดตามและประเมินผล เริ่มตั้งแต่ขั้นตอนการกำหนดเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ การมีคู่มือสำหรับ ประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการการ สำรวจกิจการที่ต้องมาขอใบอนุญาตการรับค่าชออนุญาตประกอบกิจการ การตรวจเอกสาร การตรวจสุขภาพลักษณะ การอนุญาตพร้อมเก็บค่าธรรมเนียม หรือการแจ้งคำสั่งไม่อนุญาต การติดตาม ให้อื่นคำขอ ก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุและการชำระค่าธรรมเนียม จนถึงการใช้และสรุปผลการออกใบอนุญาต (คู่มือ แนวทางการปฏิบัติตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่องมาตรการควบคุมกำกับดูแลการประกอบกิจการ ให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการ พ.ศ.2564, 2568, น.47)

(9) แนวทางปฏิบัติของเจ้าพนักงานท้องถิ่น

1) ออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเพื่อควบคุมกิจการโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 32 ประกอบกับมาตรา 54 มาตรา 55 มาตรา58 มาตรา63 และมาตรา 65 แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535และที่แก้ไขเพิ่มเติมออกข้อบัญญัติท้องถิ่น กำหนดให้การประกอบกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการ (ซึ่งเป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ตามความในมาตรา 31 ให้เป็นกิจการที่ต้องมีการควบคุมภายในท้องถิ่น รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขทั่วไปสำหรับผู้ดำเนินการปฏิบัติเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพหรือสุขภาพลักษณะของสถานที่ที่ใช้ดำเนินการและมาตรการป้องกันอันตรายต่อสุขภาพ

2) ออกใบอนุญาตให้ผู้ที่ดำเนินการ รวมทั้งมีอำนาจกำหนดเงื่อนไขท้ายใบอนุญาต

3) เจ้าพนักงานท้องถิ่น เจ้าพนักงานสาธารณสุข และผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 44 ตรวจตราแนะนำให้ประชาชน และผู้ประกอบกิจการ ผู้ได้รับใบอนุญาตปฏิบัติให้ถูกต้องตามข้อบัญญัติท้องถิ่น และกฎกระทรวงควบคุมสถานประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. 2560 รวมถึงประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง มาตรการควบคุมกำกับดูแลการประกอบกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการ พ.ศ. 2564

อภิปรายผล

จากศึกษาโดยการแสวงหาข้อเท็จจริง (Fact Research) โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth interview) กับองค์กรภาครัฐที่เกี่ยวข้อง และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) กับกลุ่มเป้าหมายการวิจัยพบว่า

1.จากนิยามการประกอบกิจการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการไม่ครอบคลุมการดำเนินการของผู้ประกอบกิจการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านก่อให้เกิดการตีความกฎหมายเกี่ยวกับการดำเนินการกรรมการดูแลผู้สูงอายุที่ทำให้การบริการไม่เป็นไปตามหลักวิชาการและได้จำแนกประเภทของผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการที่มีการจำแนกประเภทกลุ่มผู้สูงวัยเป็นสามประเภทได้แก่ กลุ่มติดสังคม ที่ผู้สูงอายุสามารถช่วยเหลือตนเองได้ดี สุขภาพดี ไม่มีโรคเรื้อรัง หรือมีโรคเรื้อรัง แต่ควบคุมได้ สามารถใช้ชีวิตในสังคมได้โดยอิสระ กลุ่มติดบ้านเป็นผู้สูงอายุที่ช่วยเหลือตนเองได้ หรือต้องการความช่วยเหลือบางส่วน และกลุ่มติดเตียง โดยเป็นผู้สูงอายุที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองซึ่งต้องการความช่วยเหลือจากผู้อื่น ผู้ดูแลใกล้ชิดหรือบุตรหลานซึ่งผู้ประกอบกิจการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการต้องมีความเข้าใจต่อบทบาทหน้าที่ของการให้บริการด้านการดูแลสุขภาพ

การส่งเสริมสุขภาพและการฟื้นฟูสุขภาพของผู้สูงอายุซึ่งเป็นผู้รับบริการในกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการอย่างถูกต้องเหมาะสมมีความสม่ำเสมอตามปัญหาสุขภาพของผู้สูงอายุในฐานะผู้รับบริการได้ โดยควรเพิ่มเติมการฟื้นฟูสุขภาพของผู้สูงอายุซึ่งเป็นผู้รับบริการในกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการให้เหมาะสม ถูกต้องและมีความสม่ำเสมอต่อเนื่องตามปัญหาสุขภาพของผู้สูงอายุในฐานะผู้รับบริการได้ นายอำนาจ บुरาณ. (2568, กุมภาพันธ์ 13). นิติตกรชำนาญการ องค์การบริหารส่วนตำบลนางาม. สัมภาษณ์.

2. มาตรการกำกับกำกับการดำเนินงานและตรวจสอบผลการดำเนินงานของการประกอบกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการโดยกฎหมายไม่ได้อนุญาตให้นิติบุคคลเป็นผู้ได้รับอนุญาตประกอบกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านทั้งที่ในข้อเท็จจริงที่เป็นปรากฏการณ์ทางสังคมเห็นได้ว่าผู้ดำเนินการเป็นนิติบุคคลที่จดทะเบียนตามกฎหมายได้ประกอบกิจการดูแลผู้สูงอายุในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพในกิจการดูแลผู้สูงอายุหรือผู้มีภาวะพึ่งพิงตามพระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ.2559 ซึ่งควรเพิ่มเติมให้ผู้ดำเนินการในการประกอบกิจการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านเป็นนิติบุคคลที่จดทะเบียนตามกฎหมายในการได้รับอนุญาตประกอบกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน และผู้ให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการมีอำนาจในการมอบหมายให้บุคคลธรรมดาอื่นที่ทำหน้าที่ให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่รับบริการที่บ้านทำหน้าที่เป็นตัวแทนของผู้ให้บริการได้ โดยบุคคลธรรมดาอื่นได้นั้นหากได้ผ่านการอบรมเกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุที่กรมอนามัยรับรองมาแล้วก็สามารถทำหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุจากการมอบหมายของผู้ให้บริการได้โดยผู้รับบริการต้องให้ความยินยอมประกอบกันด้วย (มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด. (2568)). “การประชุมระดมความคิดเห็นต่อการเสริมศักยภาพการประกอบกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการ ตามพระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ.2559. การสนทนากลุ่มนักวิชาการสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด.”

3. คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการ ในประเด็นการกำหนดอายุของผู้ดำเนินการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการโดยกำหนดอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์และการกำหนดอายุของผู้ให้บริการมีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ซึ่งจากการประกอบกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการที่ให้สิทธิเสรีภาพของผู้ดำเนินการและผู้ให้บริการเป็นบุคคลคนเดียวกันได้ แต่การกำหนดอายุขั้นต่ำที่กำหนดแตกต่างกันย่อมทำให้เกิดความเลื่อมล้ำในสิทธิเสรีภาพต่อการประกอบกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการซึ่งถือเป็นการเลือกปฏิบัติอันไม่เป็นธรรม กีดกันการเข้าถึงการประกอบวิชาชีพที่ทั้งผู้ดำเนินการและผู้ให้บริการเป็นผู้มีความรู้หรือประสบการณ์เกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุและผ่านการอบรมเกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุที่กรมอนามัยรับรองตามกฎหมายเช่นกัน ซึ่งถือได้ว่าผู้ดำเนินการและผู้ให้บริการเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์และศักยภาพในการดูแลผู้สูงอายุไม่แตกต่างกัน แต่หากกลับแตกต่างกันในด้านของอายุขั้นต่ำที่จะเข้าถึงการประกอบวิชาชีพได้ จึงควรแก้ไขการกำหนดอายุของผู้ดำเนินการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการโดยกำหนดอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ (มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด. (2568)). “การประชุมระดมความคิดเห็นต่อการเสริมศักยภาพการประกอบกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการ ตามพระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ.2559. สนทนากลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจดูแลผู้สูงอายุจังหวัดขอนแก่น. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด.”

4. หน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการ

4.1 หน้าที่ของผู้ดำเนินกิจการ ยังขาดแผนการพัฒนาศักยภาพด้านการให้บริการดูแลผู้สูงอายุในเชิงระบบที่มีลักษณะแผนงานเพื่อส่งเสริมและพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะ และสมรรถนะของผู้ให้บริการให้เพิ่มสูงขึ้น จึงควรเพิ่มเติมแผนการพัฒนาศักยภาพด้านการให้บริการดูแลผู้สูงอายุในเชิงระบบที่มีลักษณะแผนงานเพื่อส่งเสริมและพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะ และสมรรถนะของผู้ให้บริการให้สูงขึ้นเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ แผนงานมีความสม่ำเสมอต่อเนื่องในทุกๆ ปี และสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้ดำเนินกิจการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการที่เปลี่ยนแปลงไป (มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด. (2568)). “การประชุมระดมความคิดเห็นต่อการเสริมศักยภาพการประกอบกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการ ตามพระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ.2559. ผู้ประกอบการธุรกิจดูแลผู้สูงอายุจังหวัดขอนแก่น. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด.”

4.2 หน้าที่ของผู้ให้บริการ ขาดหน้าที่การฟื้นฟูสุขภาพของผู้สูงอายุเพื่อช่วยเหลือผู้สูงอายุที่มีความบกพร่องทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคม ให้มีการพัฒนาฟื้นฟูกลับสู่สภาพใกล้เคียงสภาพปกติมากที่สุด และดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุข จึงควรเพิ่มเติมหน้าที่การฟื้นฟูสุขภาพของผู้สูงอายุ โดยควรมีกิจกรรมที่เหมาะสมแก่สภาพของผู้สูงอายุแต่ละบุคคลเพื่อให้การบริการประคับประคองและจะต้องกระทำอย่างมีกระบวนการต่อเนื่องเป็นขั้นตอนและมีเป้าหมายเพื่อป้องกันและลดภาวะแทรกซ้อนหรือความพิการที่อาจเกิดขึ้นกับผู้สูงอายุ โดยผู้ให้บริการต้องเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญและเป็นผู้ประสานความร่วมมือกับบุคลากรในทีมสุขภาพเพื่อการฟื้นฟูสภาพผู้สูงอายุให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี (นางสาวบุญธิดา โคตะบุตร. (2568, กุมภาพันธ์ 21). อาสาสมัครบริบาลท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลนางาม. สัมภาษณ์.)

5. มาตรการตรวจสอบการดำเนินงานการประกอบกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการ พบปัญหาได้แก่ (นายอำนาจ บุราณ. (2568, กุมภาพันธ์ 13). นิติกรชำนาญการ องค์การบริหารส่วนตำบลนางาม. สัมภาษณ์.)

ระยะแรก การเตรียมการขาดแบบฟอร์มในการรับรองความประพฤติของผู้ยื่นคำขอเกี่ยวกับการรับรองข้อมูลความประพฤติที่ต้องไม่เป็นผู้เคยต้องโทษในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญาความผิดตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติด หรือความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี เว้นแต่ได้พ้นโทษมาแล้วไม่น้อยกว่าสองปี จึงควรเพิ่มเติมแบบฟอร์มดังกล่าวเพื่อรับรองข้อมูลความประพฤติของผู้ยื่นคำขอประกอบกิจการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการ

ระยะสอง การดำเนินการที่ได้รับการขึ้นทะเบียนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของผู้ดำเนินการหรือผู้ให้บริการในการประกอบกิจการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการขาดแนวทางการปฏิบัติอย่างชัดเจนที่เกี่ยวข้องกับการย้ายที่อยู่ตามตามภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่แห่งใหม่ของผู้ประกอบกิจการดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน จึงควรให้อำนาจกำหนดแบบฟอร์มการขอเปลี่ยนแปลงที่อยู่อันเป็นสถานที่ตั้งแห่งใหม่ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรเพิ่มเติมแผนงานการกำกับติดตามผลการดำเนินงานการประกอบกิจการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการโดยมีลักษณะการกำกับติดตามผลการดำเนินเป็นระยะๆ อย่างชัดเจน เช่น ทุก 3 เดือน 6 เดือน 9 เดือน หรือปีละครั้ง ในแผนงานประจำปีและแผนการจัดสรรงบประมาณเพื่อให้เกิดความเหมาะสมต่อไป

ระยะสาม การติดตามและประเมินผล การประกอบกิจการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการขาดหลักเกณฑ์การติดตามและประเมินผลการดำเนินการจึงควรให้อำนาจแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบกิจการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการกำหนดหลักเกณฑ์การ ติดตามและ

ประเมินผลการดำเนินการของผู้ประกอบกิจการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อให้เกิดความชัดเจน ถูกต้องและเหมาะสมต่อการพิจารณาติดตามและประเมินผล และหลักเกณฑ์การพิจารณาต่อใบอนุญาตประกอบกิจการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการ เช่น ด้านคุณสมบัติของผู้ประกอบการและผู้ให้บริการ ด้านมาตรฐานการบริการ ด้านความพึงพอใจของผู้รับบริการ ด้านความปลอดภัย ด้านการประเมินผล ซึ่งการติดตามและประเมินผลนำไปสู่การพัฒนาและยกระดับคุณภาพการบริการต่อไป

6. หน่วยงานของรัฐต่อการเสริมศักยภาพการประกอบกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการตามพระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559 (นายชนกานต์ ประชุมวรรณ. (2568, กุมภาพันธ์ 25). นักวิชาการ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด. สัมภาษณ์.)

กรมกิจการดูแลผู้สูงอายุ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดแผนงานระดับส่วนกลางและส่วนภูมิภาคที่แปลงจากแผนยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติงานในจังหวัด จึงควรมีแผนงานระดับส่วนกลางและส่วนภูมิภาคที่แปลงจากแผนยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติงานในจังหวัด โดยบูรณาการแผนงานโครงการ งบประมาณ ภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน พัฒนาระบบติดตามประเมินผลนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติการที่เป็นรูปธรรม กำหนดตัวชี้วัดของความสำเร็จอย่างชัดเจนเหมาะสมกับภารกิจที่สามารถบูรณาการการทำงานร่วมกันได้ เช่น แผนงานส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการดูแลผู้สูงอายุต่อการประกอบกิจการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการ แผนงานพัฒนาระบบและติดตามการบริหารจัดการของผู้ประกอบกิจการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการ และควรส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเพื่อควบคุมการประกอบกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านโดยมีกระทรวงสาธารณสุขและกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์บูรณาการทำงานร่วมกัน อีกทั้งควรกำหนดหลักเกณฑ์ทางกฎหมายเพื่อใช้เป็นขอบเขตในข้อตกลงระหว่างคู่กรณีที่เป็นผู้ประกอบกิจการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการกับผู้ให้บริการเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาถึงความถูกต้องเหมาะสมและเกิดความเป็นธรรม เช่น ค่าจ้างตามกฎหมายแรงงาน สวัสดิการและสิทธิประโยชน์การจ้างการพัฒนาศักยภาพบุคลากร หรือข้อตกลงระหว่างคู่กรณีที่เป็นผู้ประกอบกิจการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการกับผู้รับบริการ เช่น ค่าจ้างในการดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน สิทธิ หน้าที่และความรับผิดชอบของคู่สัญญา รวมทั้งความระงับแห่งสัญญา อีกทั้งควรกำหนดมาตรการต่อการจัดการกรณีมีข้อร้องเรียนหรือข้อพิพาทของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการที่บ้านโดยจัดตั้งคณะทำงานที่มีหน่วยงานต่างๆ ทำหน้าที่จัดระบบและกำกับติดตามการจัดการข้อร้องเรียนหรือข้อพิพาทของผู้ที่ได้รับผลกระทบความเสียหายได้แก่ ขั้นตอนกระบวนการการรับเรื่องร้องเรียน การตรวจสอบข้อเท็จจริง การพิจารณาและวินิจฉัยผล การแก้ไขปัญหา การติดตามผล โดยมีลักษณะที่เป็นแนวทางการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมและมีคณะกรรมการผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน เพื่อก่อให้เกิดความโปร่งใสในการจัดการข้อร้องเรียน และเพื่อให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นในกระบวนการของหน่วยงานภาครัฐและเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้อย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพและเป็นธรรมต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

ควรมีการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการประกอบกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการในเชิงนโยบายระดับส่วนกลางส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นให้เชื่อมโยงในการบูรณาการอย่างเป็นระบบเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผลต่อมาตรการให้บริการดูแลผู้สูงอายุต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรนำข้อร้องเรียนหรือข้อทุกขในเชิงปริมาณของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการมาค้นหาปัจจัยเพื่อสังเคราะห์ประสิทธิภาพการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการ

เอกสารอ้างอิง

- กรมอนามัย.(2568). **คู่มือแนวทางปฏิบัติตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง มาตรการควบคุมกำกับดูแลการประกอบกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการ พ.ศ.2564**. สืบค้นเมื่อ 23 กุมภาพันธ์ 2568 จาก <https://homecare.anamai.moph.go.th/th/doc2/>.
- นางสาวบุณณา โคตะบุตร. (2568, กุมภาพันธ์ 21). อาสาสมัครบริหารท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลนางาม. สัมภาษณ์.
- นายอำนาจ บุราณ. (2568, กุมภาพันธ์ 13). นิติกรชำนาญการ องค์การบริหารส่วนตำบลนางาม. สัมภาษณ์.
- นายชนกานต์ ประชุมวรรณ. (2568, กุมภาพันธ์ 25). นักวิชาการ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด. สัมภาษณ์.
- กรมอนามัย.(2565). **ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง มาตรการควบคุมกำกับดูแลการประกอบกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการ พ.ศ.2564**. สืบค้นเมื่อ 15 พฤศจิกายน 2567 จาก <https://laws.anamai.moph.go.th/th/doh-annuance/207941>.
- พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546.(2568, กุมภาพันธ์ 13). ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม 120 ตอนที่ 130ก. หน้า 1-6.
- พระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559 .(2568, กุมภาพันธ์ 13). ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม 133 ตอนที่ 30ก.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด. (2568). **การประชุมระดมความคิดเห็นต่อการเสริมศักยภาพการประกอบกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการ ตามพระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ.2559**. การสนทนากลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจดูแลผู้สูงอายุจังหวัดขอนแก่น. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด. (2568). **การประชุมระดมความคิดเห็นต่อการเสริมศักยภาพการประกอบกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านของผู้รับบริการ ตามพระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ.2559**. การสนทนากลุ่มนักวิชาการสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด.